

PRONOMS

PRONOMS PERSONALS

Lo pronom personal posseeix formes FORTES i formes FEBLES (o dèbils).

PRONOMS PERSONALS FORTS	
jo / mi	1a persona singular
tu / vós	2a persona singular
ell / ella / vostè	3a persona singular
nosaltros / nosaltres	1a persona plural
vosaltros / vosaltres / vós	2a persona plural
ellos / elles	3a persona plural

De les dues formes que pot tindre el pronom de la 1a persona singular, *jo* és la general i *mi* s'ampra després de les preposicions *a, amb, contra, de, per, entre, sense, vers, ors*.

Se declinen en femení els pronoms de la 3a persona del singular (*ell / ella*) i plural (*ellos / elles*).

L'alguerès, endemés, respecte als altres parlars catalans, fa el femení també de la 1a persona del plural (m. *nosaltros*; f. *nosaltres*) i de la 2a persona del plural (m. *vosaltros*; f. *vosaltres*).

Vostè és la forma de respecte emprada per totes les persones que no siguin coneixudes o amb les quals no hi hagi gran familiaritat i s'ampra conjugant lo verb amb la 3a persona:

«Vostè faci el que vol»;

«Coneix aquella persona?».

Lo sou plural és **vosaltros** (m.) / **vosaltres** (f.):

«Senyors, segurament sabeu ja de qual argument vos parlaré».

Vós és la forma de respecte que s'ampra amb la divinitat, los sants i també entre compares i comares, i correspon al verb conjugat amb la 2a persona del plural:

«Ajudau-me Vós, Déu meu!»;

«Hi voleu venir, compare Miquel?»;

«Teniu una bella casa, comare».

Lo sou plural és **vosaltros** / **vosaltres**:

«Vosaltros, sants del cel, feu-me la gràcia!»;

«Vosaltres, comares mies, no teniu de parlar així».

L'alguerès ampra la forma **mi** després de la preposició **segons**:
segons mi.

PRONOMS PERSONALS FEBLES	
me	1a persona singular
te	2a persona singular
se	3a persona singular i plural
nos	1a persona plural
vos	2a persona plural

És propi de l'alguerès l'ús proclític i enclític de les formes plenes *me, te, se, nos* i *vos*:

- ❖ *me prenc; mirant-me; donau-me; digui-me;*
- ❖ *te pareix; torca-te; dient-te;*
- ❖ *se creu; calmi-se; rentant-se;*
- ❖ *nos cerca; escolti-nos; donau-nos; menjant-nos;*
- ❖ *vos ajudaran, obriu-vos, sentint-vos.*

A costat de *nos*, la variant més usada avui en dia és *mos*. Però, escrivint, convè emprar la forma clàssica *nos*.

S'ampra la forma apostrofada *m', t', s'* a davant de verb començat en vocal o *h*: *m'atreviré, m'escoltau, t'han dit, t'alçaràs, s'usen, s'han fet*.

Me, te i *se* també s'apostrofen, també que en la pronúncia se mantenguin ben separats, a davant del pronom *hi*: *m'hi acost* (i no **me hi*); *t'hi trobaràs bé* (i no **te hi*); *s'hi viu* (i no **se hi*).

En alguerès, com en rossellonès, los pronoms personals febles se troben solament a davant de l'infinitiu i mai després:

me portar, me conèixer, m'acostar,
te creure; t'aixecar,
se fer, s'arruïnar,
nos obrir, nos valdre; nos veure; nos merèixer, nos fer,
vos cantar, vos conèixer, vos doldre; vos saber.

* * *

ALTROS PRONOMS FEBLES

Los altres pronoms febles són:

<i>l'el</i>
<i>los/els</i>
<i>la</i>
<i>les</i>
<i>li</i>
<i>lis o lis hi</i>
<i>ne</i>
<i>hi</i>

«*Lo* llegiré després, aquell jornal»;
«On *los* has comprats, los melons?»;
«Aqueixa rosa, no *la* donguis a ningú»;
«*Les* he rentades jo, les tasses»;
«*Li* he dit que véngui lego, a Miquel»;
«*Lis* (o *lis hi*) diguerem demà a tots, lo fet que és succeït»;
«Vas en allà?» «No, no *hi* vaig».
«Vols un tros de pa?» «No, no *ne* vull»;

Lo pronom *ne* en alguerès va sempre primer de tots los infinitius, apostrofant-se (*n'*) si el verb comença en vocal o *h*:

ne portar, n'aixecar, ne fer, ne volguer, ne complir, ne treure, ne merèixer.

Al contrari dels pronoms personals febles, aqueixos altres pronoms, fores de *ne*, en alguerès poden anar també després dels infinitius dels verbs en *-ar, -er* i *-ir* tònicos:

volguer-lo, obrir-los, tirar-la, emblanquinar-les, cosir-li, fer-lis o fer-lis-hi, anar-hi.

Amb tots los infinitius dels altres verbs que acaben en *-re* i *-er* àton, aqueixos pronoms van primer:

lo conèixer, los encendre, la tendre, les prendre, li nàixer, lis o lis hi diure, hi seure.